

Bohoslužby v Zábřehu 26.zář 2021

Mk 9,38-48

Milé sestry, milí bratři, při pohledu do krajiny nás nejspíš už moc nepřekvapí, že ke každé větší vesnici patří kostelní věž. Zvykli jsme si na to, a kdyby tomu bylo jinak, přišlo by nám to zvláštní. Církevní společenství jsou součástí naší kultury a jejich nejviditelnějším znakem jsou právě ony mnohé stavby kostelů, chrámů, kapliček či Božích muk při cestách. Ovšem toto je takový opravdu jen vnější znak přítomnosti něčeho, co lze tušit kdesi pod povrchem a co je možné nahlížet několika způsoby.

Není tomu tak dávno, co jsme mohli na razítku nebo i ceduli na zdi číst, že v tomto místě sídlí farní úřad. Co z toho můžeme vyčíst? Úřad je něco, co spravuje určitou oblast života společnosti, ať už jde o oblast územní něco věčnou. Ve spojení s církví to znamená, že má určitou pravomoc na daném území. I když dnes o sborech či farnostech takto nemluvíme, je to rozměr jejich existence, který je stále aktuální. Nejde o nic víc, než tolik, že v daném území své duchovní záležitosti řeší evangelíci na jasně definovaném místě. Tak tomu je už nějaké to století. Z určitého hlediska to má svůj smysl. Ovšem je zde jedno úskalí. Tím je ta svěřená pravomoc. Ona má celkem blízko k pocitu výlučnosti. Platí totiž, že na jednom území se nemůžou pravomoci různých úřadů překrývat. To by byl chaos, to by směřovalo proti smyslu jejich existence. Úřad odkazuje k autoritě a ta skutečně musí být jasná. Jen si představte, že byste chtěli postavit dům. Jeden stavební úřad by vám řekl, že můžete, druhý by to zakázal. Stavět v takové situaci by asi nebylo provázené klidem a jistotou, že toto dílo se povede dokončit. Takže na pozadí tohoto pojetí církve jako jakési autority nad duchovním životem člověka je celkem pochopitelná i aktivita učedníků, o které jsme četli v úvodu dnešního evangelia. Okruh dvanácti je přeci ten, který si Ježíš vybral, aby nesli jeho učení, myšlenky, jeho zvěst do celého světa. Když se potom objeví někdo, kdo s Ježíšem nemá nic společného, ale tváří se, že ano, tak to je veliký problém.

Jak už jsem zmínil na počátku, církev je něco, co lze nahlížet z několika různých úhlů. Učedníci otevírají otázku autority, Ježíš na ní odpovídá odkazem k zodpovědnosti. Je totiž zřejmé, že vyvolením skupiny, která ho následuje, učí se rozumět jeho dílu, povolává služebníky, kteří jasně vyjádří, co Ježíš učil, čeho se má člověk držet. A je potřeba si říct, že v tomto textu opravdu nejde o popření autority společenství, které Ježíš shromažďuje. Spíše se jedná o jakousi sebereflexi samotných učedníků, vyjasnění si toho, co k této jejich odpovědnosti za evangelium vlastně patří. Co vlastně dělají, když někomu jinému brání uzdravovat v Ježíšově

jménu? Myslím, že je opravdu důležité si všimnout toho detailu, že ten člověk mimo učedníky jedná v Ježíšově jménu. Nevyhání demony na vlastní pěst, ale v jeho jednání je přítomna Ježíšova moc. Moc, kterou nelze koupit, nelze se jí prostě zmocnit jen tak, že by člověk chtěl. Zde nejde o jednání, které by bylo svévolným nakládáním s Ježíšovým jménem. Proto své učedníky Ježíš krotí, proto ukazuje, že toto není nic, nad čím by se měli pohoršovat, co by měli tak ožehavě řešit. Jsou sice vyvolení, jsou Ježíšovým služebníky, ovšem s tím nesouvisí, že by se jim Bůh musel zpovídat z toho, jak ve světě působí, že by na jeho jednání měli neprolomitelný patent. Bůh je ve svém působení stále svrchovaný. A učedníci by to měli vědět, měli by s tím počítat, měli by na to umět reagovat.

Ježíš ve svém napomenutí učedníků jde ještě o něco dál. Mluví o pokušení. A o velmi radikálním způsobu, jak s tímto pokušením naložit. Člověka z toho až zamrazí jak tvrdě je potřeba postupovat, aby nepodlehli lákadlům hříchu. Proč to Ježíš tolik hrotí? Jistě, s hříchem není žádná legrace. Jeho moc nesmíme podcenit. Nějak se ale nemůžu zbavit pocitu, že tato Ježíšova slova souvisejí s předcházející horlivostí učedníků v otázce vyhánění demonů někým, kdo není od nich. On je to celkem zajímavý obraz i pozdější aktivity společenství, které označujeme církví. A možná se ten obraz týká i nás samotných. Stačí se zamyslet nad tím, kolik času a pozornosti věnujeme jakémusi honu na domnělé konkurenty či protivníky. Jak mnoho se snažíme hlídat, aby někdo neprolomil naše privilegium nad spásou svěřených duší. Kolik energie nás stojí, abychom třeba své děti chránili před špatnými vlivy z jejich okolí? A přitom nám uniká jedna dost důležitá věc. Ti, kteří jsou nám svěřeni zase tolik neřeší, co a jak kdo dělá jinak, jestli na to má oprávnění, nebo nemá, jestli to dělá dobře nebo ne. Oni totiž sledují nás jako Ježíšovy svědky a učedníky. Nás mají před očima. A proto záleží na tom, co my sami děláme, kam a k čemu ukazujeme svým jednáním.

Je jistě zajímavé, že evangelista Marek zde zmínil zrovna Jana jako toho, kdo Ježíši celou kauzu předkládá. Je to ten Jan, který o něco později přijde za Ježíšem, zda by se svým bratrem nemohl zastávat významné místo v jeho království. Je to ten Jan, který byl na hoře proměnění, který by měl mít do Ježíšova díla lepší vhled než mají ostatní. Ovšem Ježíšovo vyvolení v něm budí spíše pocity vlastní velikosti, důležitosti, jedinečnosti. Upřímně řečeno, komu kdy vyznamenání od takové kapacity nestoupne trochu víc do hlavy? A právě o tom Ježíš chce se svými učedníky mluvit. Chce o tom mluvit i s námi. Nejsme bezvýznamní. Bylo nám hodně dáno. Ovšem rozhodující je, co to s námi udělá, jak s takovým obdarováním naložíme. Ono láká myslet zde předně na sebe. Zdůraznit svoji roli, svoji velikost, svůj význam. Dát zkrátka své já na první místo. A to je pro nesení evangelia větší pohroma než to, že někdo jiný slouží také dobré věci.

Vědomí určité moci, ale třeba i privilegií, činí z církve dost špatný úřad, protože je uzavřená sama do sebe. Přestává řešit své poslání. Má nakročeno k tomu, aby místo na cestu ke Kristu sváděla na scestí do záhuby. Bodem, na kterém se tyto dvě cesty štěpí, je pohled na svět

kolem nás. Co lze vyčíst o Janovi a učednících je patrné. Nějak zápasí sami se sebou, mají co dělat, aby odolali velkému pokušení pýchy. Co ale můžeme vyčíst o Ježíši? Tedy kromě toho, že své učedníky pokáral. Dříve než rozebere onu radikalitu ve vztahu k pokušení, mluví o svedení maličkých, nepatrných. O ty mu právě jde. Myslí na jejich situaci, jejich život. Pod tímto úhlem pak dává nahlédnout i tomu, co se děje. Když ten kdosi mimo okruh učedníků vyhání demony, neřeší to, že to byl někdo mimo okruh dvanácti, ale to, že ten člověk byl vysvobozen z moci zlého. Co se stalo je tedy důvod k radosti. To samé platí u těch nepatrných. Jakoby tu Ježíš říkal, když se pustíte do nějakého díla, přemýšlejte, co to přinese, jaké svědectví vydá. Nejde přeci o to, abychom my sami se sebou byli spokojeni, ale jde o maličké, jde o nepatrné, opomíjené. Ty máme mít před očima, na ně myslet, když se pouštíme do zápasů o čistotu evangelia a dalších spíše teologických bitev.

Z toho dnešního textu vyplývá ještě jedna zajímavá informace. Řekl bych, že velmi povzbudivá. Zvěst evangelia nestojí na nás, ale na Bohu. I když si nás povolal jako své učedníky, i když nám svěřil svá slova, své myšlenky, moc nad nečistými duchy, i když nám toho pro naši službu hodně dal, je to stále dílo, které se děje jeho mocí. My se k němu smíme připojit, když uznáváme tuto moc i nad našimi životy. Duch je v nás, pracuje skrze naše ruce, ale není v našich rukou. A to je přeci dobře. Otevírá se tak mnohem větší prostor pro Boží dílo. Větší, než sami dokážeme vytvořit.

Svědectví Boží milosti, Boží blízkosti i moci, je kolem nás opravdu hodně. Nejen v krajině poseté věžemi kostelů a Božími muky. Je hodně důležité, jak se k tomu všemu postavíme, jestli právě tato svědectví dokážeme vyzdvihnout a ukázat i těm mnoha nepatrným k Ježíši, nebo zda jim svou pýchou či leností jen vneseme do života zmatek a cestu k Bohu tak skoro až zastřeme. Otevřít brány svých pevností, vidět Boží dílo i jinde než mezi sebou, to chce jistě hodně odvahy. Ale právě tato otevřená důvěra Bohu se stává tím nejlepším svědectvím jeho moci v lidském životě. Moci, která nepřetéká energií ze strachu z něčeho neznámého a cizího, ale plane touhou po nalezení té nejlepší cesty k životu.

*Pane Ježíši, dokážeme být horliví, ale ne vždy na správném místě a správným směrem.
Prosíme, uč nás najít způsob, jak svým nasazením sloužit předně tvému evangeliu.*

Amen.